

Рецензію отримано
Голова спеціалізованої
вченої ради ДФ 26.133.076
д.ф.н., проф Колесник О.С.
12.07.2024 О.С.

Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 26.133.076
у Київському столичному університеті
імені Бориса Грінченка
доктору філологічних наук, професору,
професору кафедри германської філології
Факультету романо-германської філології
Олександрю КОЛЕСНИКУ

Рецензія

Рецензента **Махачашвілі Русудан Кирилевни**, доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри германської філології Факультету романо-германської філології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка на дисертаційну роботу **Рязанова Ігоря Геннадійовича** «Структурні й стилістичні особливості пісенного тексту в американському репі», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія галузі знань 03 Гуманітарні науки.

Актуальність дисертаційного дослідження. Обрана тема дослідження є актуальною з причини швидкого зростання популярності реп-жанру та значення реп-музики в контексті сучасної американської культури, а також ролі текстового елементу пісень реп-жанру в соціально-політичному житті сучасної Америки; пісенний текст у жанрі реп, його поетика, стилістичні та структурні особливості залишаються мало вивченою темою, тоді як популярність жанру продовжує зростати.

Наукова новизна результатів. У роботі вперше проведено комплексний аналіз американських пісенних реп-текстів з метою встановлення основних структурних, стилістичних, концептуальних та інтертекстуальних засад репу та специфіки текстуальної складової жанру реп. У дослідженні *визначено*: головні концепти, теми й образи та методи їх реалізації; основні інструменти римо-ритмічної організації пісенних реп-текстів та особливі риси мультимодального вираження в рамках пісенного тексту реп-жанру; *встановлено*: основні лексико-семантичні особливості пісенного тексту жанру реп й головні засади структурної організації пісенного тексту реп-жанру; *окреслено*: елементи інтертекстуальності, соціальний і культурний контекст пісенного тексту реп-жанру; *охарактеризовано* основні

засоби формування концептуального й авторського простору в пісенних текстах американського репу. Визначивши структурні та стилістичні властивості пісенного тексту на різних рівнях його сприйняття, було зроблено висновки про соціокультурний контекст реп-жанру, особливості використання мови як інструменту створення художнього твору, взаємозв'язок реп-жанру з іншими видами мистецтва.

Теоретичне і практичне значення результатів дисертації. *Теоретичне значення дослідження* полягає в комплексному підході до вивчення пісенного тексту та його характерних рис на структурно-текстуальному, стилістичному, семантичному, концептуальному, інтертекстуальному та мультимодальному рівнях. Аналіз пісенного реп-тексту дозволяє отримати широкий спектр даних, які дають змогу краще розуміти текстуальний елемент реп-жанру, його культурне та соціальне значення. *Практичне значення дослідження* полягає в можливості використання даних і результатів дисертації для подальшого вивчення поетики пісенного тексту як в рамках реп-жанру, так і за його межами, вивчення їх соціокультурних, культурних, музичних та текстуальних аспектів; мультимодальний елемент, який залучає елементи інтертекстуальності пісенного тексту в жанрі, також є перспективною темою для подальшого дослідження.

Наукова обґрунтованість результатів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Робота пропонує низку положень, що висвітлюють актуальність та ефективність підходів і методів концептуальної лінгвістики з наведенням прикладів у контексті оригінальних пісенних текстів жанру реп з альбомів, що отримали нагороду «Греммі» в категорії «Кращий реп-альбом року» в період з 1996 по 2020 роки, з визначенням структурних і стилістичних особливостей та авторським аналізом особливостей їх використання. Автором було опрацьовано 426 пісенних текстів, включених до цих альбомів, а також проаналізовано обкладинки альбомів з метою дослідження мультимодальності інтертекстуальності американського репу.

Рівень виконання поставленого наукового завдання й оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Дисертацію виконано відповідно до наукової теми Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка «Розвиток європейських мов і літератур у контексті міжкультурної комунікації», номер державної реєстрації 0116U006607; 07.2016- 07.2021 рр., а також у межах наукової теми кафедри германської

філології Факультету романо-германської філології Київського університету імені Бориса Грінченка «Цифрова трансформаційна лінгвістика та міжкультурна комунікація у романо-германських мовах», номер державної реєстрації 0123U102796, 05.2023–05.2028 рр. Тему дисертації затверджено Вченою радою Київського університету імені Бориса Грінченка (протокол № 9 від 29.10.2020 р.).

Апробація результатів дисертації. Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових публікаціях. Основні теоретичні положення та практичні досягнення дисертації відображено у 9 наукових публікаціях, із яких три – в наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; і шість публікацій, в яких додатково розкрито результати дисертації. Загальний обсяг публікацій – 2,4 друк. арк.

Теоретичні підходи та практичні висновки здійсненого дослідження були активно висвітлені на шести науково-практичних конференціях, а саме: конференція «Актуальні питання філологічних наук: наукові дискусії» (м. Вінниця, 20-21 березня 2020 р.). – опубліковано тези з теми «Color symbolism in Kendrick Lamar's good kid, m.A.A.d. city»; конференція «Розвиток філологічної науки в сучасному міжкультурному просторі» (м. Миколаїв, 24-25 квітня 2020 р.) – опубліковано тези з теми «Stylistic purpose of toponyms in Kendrick Lamar's good kid, m.A.A.d city»; III Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасної науки та освіти» (м. Львів, 10-11 червня 2021 р.) – опубліковано тези з теми «Phonetic stylistic devices in MF Doom's Doomsday lyrics»; конференція «Актуальні проблеми функціонування мови і літератури в полікультурному суспільстві» (м. Полтава, 10-11 лютого 2023 р.) – опубліковано тези з теми «Repetition in Rap Style Lyrics of Kendrick Lamar's Album Mr. Morale & The Big Steppers»; конференція «Актуальні питання філології: теорія і практика» (м. Вінниця, 10-11 березня 2023 р.) – опубліковано тези з теми «Контрастивний аналіз англomовних пісенних текстів дуету 100 Gecs та їхніх українських перекладів»; конференція «Пріоритетні завдання філологічних наук на сучасному етапі» (м. Чернігів, 15-16 грудня 2023 р.) – опубліковано тези з теми «Піджанри текстів реп-пісень та їх особливості».

Структура та зміст дисертації, її самостійність, завершеність, відповідність вимогам щодо оформлення й обсягу. Структура дослідження містить анотацію українською й англійською мовами, вступ, три розділи з

висновками до кожного з них, загальні висновки, списки використаної наукової та довідкової літератури й додатки. Загальний обсяг дисертації становить 300 сторінок. Структура та зміст дисертації є чіткими та відповідають поставленій меті й окресленим завданням дослідження. Обсяг і оформлення відповідають чинним вимогам.

Дотримання академічної доброчесності в дисертації та наукових публікаціях. Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. На підставі аналізу тексту дисертації та докладної перевірки за допомогою спеціалізованих інструментів й експертної оцінки, можна встановити, що автор самостійно виконав дисертацію та наукові публікації. Вони не містять жодних ознак академічного плагіату, фальсифікації, вигадкування чи самоплагіату.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Дисертація Рязанова Ігоря Геннадійовича є загалом вдалим та завершеним дослідженням, проте має декілька дискусійних питань. Головні з них вже обговорювалися під час попередніх розглядів на засіданнях кафедри германської філології, після яких рукопис зазнавав суттєвих змін і покращень, проте певні сегменти тексту та положення й підпункти дисертації потребують уточнення, роз'яснення чи додаткової деталізації. Варто зауважити, що висловлені думки ми розглядаємо, як спонукання до дискусії та додаткових обговорень можливих шляхів поглиблення наукової роботи з даної проблематики.

1. З точки зору цифрової обробки мовних даних варто порекомендувати використання додаткового програмного забезпечення для роботи з досліджуванним корпусом, що суттєво поліпшило б виклад результатів дисертаційного дослідження. Наприклад, використання готових мовних корпусів дозволило би порівняти концептуальні поля для базових понять, які притаманні пісням реп жанру можна порівняти зі смислами та змістовним наповненням базових концептів словника американського урбаністичного сленгу; також, застосування функцій корпусних інструментів могло би виявити більше параметрів лексико-стилістичної інформації того текстового масиву, що слугував матеріалом для дослідження. Знову ж таки, зіставлення даних власного підкорпусу та наявних даних в інших корпусах потенційно може розкрити більше характеристик сучасного лексикону та його функцій у різних жанрах.

2. Функціональність деяких випадків використання стилістичних засобів, описаних в тексті дисертації, є недостатньо розкритою. Як, наприклад, на сторінці 95: «*Oh America, you bad bitch, I picked cotton and made you rich*» – приклад, якості якого розкрито не до кінця, оскільки його метафоричний зміст і соціокультурний контекст мають лише поверхневий опис. Було б доречно детально розкривати, які саме смисли будуються тими чи іншими стилістичними засобами та яким чином вони впливають на зміст певного концепту в кожному описаному автором прикладі.

3. З огляду на попереднє зауваження також слід звернути увагу на інтерпретацію окремих описаних прикладів реалізації концепту в ширшому контексті концептуального простору жанру реп. Вважаю деякі концептуальні простори як, наприклад, «*концептуальний простір злочинності й насильства*», недостатньо розкритими на рівні емпіричного мовного контуру (зокрема образної периферії) і детальних пояснень до них.

4. У контексті аналізу мультимодальних властивостей пісенного тексту було б доречним використовувати інформацію, отриману в результаті аналізу безпосередньо аудіозаписів (або аудіокорпусу) пісень задля глибшого виявлення рис аудіо модальності та її взаємодії з текстовим змістом пісні.

Сформульовані вище зауваження та побажання не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційного дослідження і мають рекомендаційний характер. Зазначимо, що позиції та переконання дисертанта мають право на відстоювання під час захисту дисертації.

Загальний висновок про рівень набуття здобувачем теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей. Дисертант продемонстрував достатній рівень теоретичних знань, умінь, навичок і компетентностей, що дозволили реалізувати завдання роботи в повному обсязі. Є вагомі підстави стверджувати про здатність здобувача до системного наукового вивчення досліджуваних лінгвістичних явищ. Варто зазначити наукову зрілість автора дисертації та уміння окреслювати потенційні напрямки подальших розвідок і досліджень.

Загальна оцінка дисертації і наукових публікацій щодо їхнього наукового рівня з урахуванням дотримання академічної доброчесності та щодо відповідності вимогам. Дисертація Рязанова Ігоря Геннадійовича «Структурні й стилістичні особливості пісенного тексту в американському

репії» є завершеною науковою працею, в результаті якої отримано нові дані щодо аналізу структури, лінгвостилістичних і лексико-семантичних рис американських пісенних текстів реп-жанру, а також проявів у них явищ мультимодальності й інтертекстуальності.

Дисертація відповідає п. 6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України 03.02.2017 за № 155/30023, а автор роботи – Рязанов Ігор Геннадійович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія.

Рецензент:

доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри германської філології
Факультету романо-германської філології
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

Русудан МАХАЧАШВИЛІ

Власний підпис
R. Machachashvili
(під)
Григорій Григорійович Григорій
(посила)
Ванжикова О. Г.